

Nr 866

Av fru Berglund m. fl., *angående rätten till invaliditetstillägg.*

(Lika lydande med motion nr 761 i Första kammaren)

I 9 kap. 2 § lagen om allmän försäkring anges följande beträffande invaliditetstillägg: »Till ålderspension eller förtidspension utgår invaliditetstillägg därest den försäkrade är ur stånd att reda sig själv och på grund härav vid upprepade tillfällen dagligen är i behov av hjälp av annan samt hjälpbehovet uppkommit innan den försäkrade fyllt sextiotre år. Invaliditetstillägg skall alltid utgå därest den försäkrade är blind och blindheten inträtt innan den försäkrade uppnått sextiotre års ålder.»

Vid den slutliga utformningen av AFL frångick man socialförsäkringskommitténs förslag om flera olika former av tillägg och sammanförde vårdtillägget och hjälptillägget till ett enhetligt invaliditetstillägg. Departementschefen uttalade härom i propositionen till riksdagen bl. a. att det för rätt till vårdtillägg gällande kravet i fråga om vårdbehovets intensitet borde uppmjukas till huvudsaklig överensstämmelse med vad kommittén föreslagit för hjälptilläggets vidkommande. Vad beträffar frekvensen av vårdbehovet preciserades i lagtexten kommitténs uttryck »fortlöpande hjälp» till hjälp »vid upprepade tillfällen dagligen», vilket i tillämpningen tolkats så att det inte räcker med behov av hjälp enbart morgnar och kvällar, d. v. s. vid uppstigning resp. sänggående, om vederbörande resten av dagen i stort sett lämnas utan hjälp.

Denna tolkning av hjälpbehovet för rätt till invaliditetstillägg har gjort att pensionsdelegationerna måste vara synnerligen restriktiva vid beviljandet av förmånen, ehuru i många fall tillägget synes vara berättigat för den sökandes försörjning. Som exempel på denna restriktivitet kan anges att antalet förtidspensioner i januari 1968 var 163 289 inkl. sjukbidrag men att endast 10 305 personer hade erhållit invaliditetstillägg.

Kungl. försäkringsdomstolen har i några av sina domar »mjukat upp» begreppet »ur stånd att reda sig själv och på grund härav vid upprepade tillfällen dagligen är i behov av hjälp av annan» och tilldömt den försäkrade invaliditetstillägg ehuru avslag beslutats av underordnad instans. Domstolen synes därvid även ha beaktat klagandenas tillsynsbehov och icke enbart hjälpbehov.

Trots dessa bedömningar från försäkringsdomstolen anser vi att en generösare tolkning av lagtexten bör ske vid beslut om invaliditetstillägg. Vi tror att det för den invalidiserade skulle betyda oerhört mycket, inte en-

bart ekonomiskt utan även känslomässigt, om större generositet kunde få tillämpas redan i första instans (pensionsdelegationen). Bestämmelsen om att hjälpbehovet skall ha uppkommit innan den försäkrade fyllt sextiotre år fordrar omfattande utredningar och svåra bedömningar. En sådan bedömning kan inte alltid stödja sig på konkreta uppgifter och fakta, beslut i frågan bör kunna grundas på vid ansökningstillfället aktuella förhållanden.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en sådan ändring i lagen om allmän försäkring 9 kapitlet 2 § att invaliditetstillägg kan utgå till den som är i behov av fortlöpande hjälp för vård och/eller tillsyn på grund av sin invaliditet.

Stockholm den 28 januari 1969

Frida Berglund (s)

Tage Hansson (s)

Erik Hammarsten (s)

i Piteå

Ingvar Svanberg (s)

Karl-Erik Häll (s)
